

Prijamni intervju s Donaldom Greenom

1.

RAYMOND J. CORSINI

Nakon što je otišao moj klijent koji je došao u 13 sati, pogledao sam svoj raspored i vidio da imam sastanak s čovjekom koji želi terapiju ali ne zna kome bi se obratio. Svrha tog sastanka bila je utvrditi želi li nastaviti sa mnom ili želi da ga uputim nekom od kolega, čija teorijska orijentacija bolje odgovara njegovim potrebama. Njegovo je ime bilo Donald Green. To je bilo sve što sam o njemu znao.

Kad je Donald Green došao, vidio sam pred sobom onižeg, pomalo zdepastog muškarca. Bio je u smeđem odijelu i nosio je očale. Rukovali smo se, pa sam opazio da ima čvrst, topao, suh stisak ruke. Mahnuo sam rukom prema stolicama i kauču i otišao do svog stolca. Sjeo je na stolicu koja je bila najudalje-nija od moje, pa smo se neko vrijeme gledali i odmjeravali. Stekao sam dojam da mu je donekle neugodnije nego što je to obično prilikom prvog posjeta.

Rekao sam: “Drago mi je da smo se upoznali”, čekajući da čujem što će mi odgovoriti.

Gospodin Green izvadio je omotnicu iz unutrašnjeg džepa svog kaputa i pružio mi je. “Imam ovdje psihološko izvješće o sebi, koje biste možda željeli vidjeti”, rekao je.

Pružio sam ruku, uzeo omotnicu i stavio je na stol. “Pogledat ću to nešto kasnije”, rekao sam, “ali sad bih želio da malo porazgovaramo. Hoćete li mi reći razlog ovom susretu?”

Odgovorio je: “Imam problema na poslu, pa mi je pretpostavljeni savjetovao da odem liječniku. Otišao sam svom liječniku i on je zatražio niz pregleda. Kad je dobio rezultate rekao mi je da je fizički sa mnom sve u redu, pa smatra da bih trebao otići ‘psihiću’. Pogledao sam u telefonski imenik i oda-brao ovu kliniku.”

“Recite mi nešto o sebi”, rekao sam.

“Pa, moj je problem što gotovo svako jutro zakasnim na posao. Ja sam inženjer (rekao je ime jedne velike proizvodne kompanije). Zadužen sam za sustav odstranjivanja otpada i kontrolu izbačenog dima, zagađenje i tome slično. Radim za tu kompaniju otkako sam prije 17 godina diplomirao, a na ovom sam poslu već šest godina. Radim sam i podnosim izvješća glavnom inženjeru, ali ga rijetko kad vidim i rijetko kad opterećujem. Sve ocjene moga posla bile su dobre. Međutim, posljednjih godina postoji crna točka u njima - zakašnjavaње na posao.”

“Možete li mi o tome reći nešto više?”

“Kao što sam već rekao, kasnim gotovo svako jutro. Ja sam uvijek bio dobar spavač. Kao student sam imao budilicu. Sada imam tri budilice, dvije električne i jednu na navijanje. Namještam ih tako da zvone jedna za drugom u razmaku od pet minuta i svake ih večeri sakrijem na drugo mjesto, jednu u kupaonicu, drugu u dnevni boravak i treću u moju spavaću sobu. Imam i dogovor sa susjedom, koji me zove telefonom dok ne ustanem i javim se na telefon koji je u dnevnom boravku. I konačno, plaćam momku koji raznosi novine da kuca na moja vrata sve dok ih ne otvorim i od njega preuzmem novine. I nakon svega toga, ja ipak kasnim.”

“Razumijem. Možete li mi još nešto o tome reći?”

“Volim svoj posao i uvijek sam gotovo u svemu bio točan. Ovo zakašnjavaње je počelo prije tri godine i stalno se pogoršava. To mi uopće ne sličī. Ja ostajem duže na poslu kako bih nadoknadio to što sam zakasnio, a katkada odlazim na posao i za vikend i ne tražim da mi se taj prekovremeni rad plati, iako živim izvan grada. Ne smatram da je ugroženo moje radno mjesto, ali ljudi govore o meni. Moj mi je pretpostavljeni sklon, pa se zabrinuo. On smatra da nešto moram s tim problemom učiniti, pa je to razlog što sam ovdje.”

“Dobro”, rekao sam, “htio bih vam postaviti nekoliko pitanja. Ali najprije, želite li vi mene nešto pitati?”

“Koliko je ova terapija povjerljiva?”, zapitao me gosp. Green.

“U skladu s etičkim propisima moje struke obvezan sam zadržati za sebe sve informacije o vama, tj. ne smijem ih dati nikome bez vaše dozvole. To ne vrijedi jedino za informacije koje bi me uvjerile da ćete biti opasni po druge ili po sebe.”

“Oh, neće biti ništa takvog, uvjeravam vas.”

“Dobro. Dopustite mi da vas pitam jeste li ikad ranije bili na psihološkom savjetovanju ili sudjelovali u nekoj terapiji, ili jeste li o tome razmišljali?”

“Pretpostavljam da svatko ima problema ili razmišlja o razgovoru s terapeutom. Ja *jesam* razmišljao o tome, ali nikad to nisam zaista namjeravao učiniti.

Ne, nikad nisam zbog osobnih problema bio kod nekog stručnjaka, ali siguran sam da, kao i svi ostali, imam takvih problema. Pretpostavljam da za moje teškoće s buđenjem i jutarnjim ustajanjem iz kreveta postoji neka psihološka osnova, ali nemam pojma što bi to moglo biti.”

Kad sam ga upitao: “Mogu li vam postaviti nekoliko osobnih pitanja?”, potvrdno mi je klimnuo glavom. Upitao sam ga: “Kakva je vaša sadašnja obiteljska situacija?”

“Nisam oženjen, nikad nisam ni bio. Imam jednu sestru, ali je 10 godina nisam ni vidio ni čuo. Ne znam čak ni gdje živi i je li udata. Nikad se nismo slagali ni voljeli. Ona je 8 godina starija od mene, sad je upravo prešla pedesetu, a ja imam 42 godine. Roditelji su mi umrli. Imam neke ujake i tete, ali nikad zapravo nisam ništa s njima imao. Živim sam.”

“Kakav je vaš društveni život?”

“Imam dva dosta dobra prijatelja, Jima, koji je umjetnik, oko 20 godina stariji od mene i Mary, njegovu ženu, koja je nešto mlađa. Svakog četvrtka večeram kod njih. Obično nešto donesem, npr. odreske, koje ona pripremi dok Jim i ja igramo šah. Tada jedemo, pričamo i ja odem pješice kući.”

“Je li to vaš sav društveni život?”

“Praktično jest. Odlazim na piknik i božićnu proslavu koje organizira naša tvrtka, ali obično tamo odlazim sam. Ja se jednostavno baš puno ne družim. Čak jedem sam u našoj kantini, ali najčešće uzimam hranu sa sobom, donosim svoj ručak i jedem ga u svojem uredu. Mislim da biste me mogli smatrati samotnjakom.”

“Sastajete li se s nekim, odlazite li na *spojeve*?”

“Ne, nikad to nisam činio. Gledajte, vi ćete me to prije ili kasnije pitati, ali ja nisam homoseksualan. Samo se nisam ni s kim sastajao ili izlazio; eto, jednom, kao maturant u srednjoj školi. Meni se sviđaju žene, ali čini se da sam s njima nekako bojažljiv.”

“Jeste li ikada imali seksualni odnos? S bilo kim?”

“Nikada”.

“Pričajte mi o obitelji u kojoj ste odrasli.”

“Ja sam manje-više odrastao kao jedinac, jer je moja sestra bila toliko starija i nije me voljela. Moj otac je bio 15 godina stariji od moje mame; imao je 40, a ona 25 godina kad su se vjenčali. Ja sam bio tzv. dijete “životne promjene”, rođeno kad je majka imala 41 godinu, a otac 56. On je bio čudan čovjek, najviše je volio biti sam. Vrlo malo sam ga vidao. Radio je kao knjigovođa, pa bi dolazio kući na večeru, odlazio u svoju sobu - imao je odvojenu spavaću sobu - i to bi bilo to. Naša obitelj nije zajedno poduzimala gotovo ništa. Moja je sestra obično

bila sa svojim društvom - imala ih je mnogo. Majka ju je pokušavala nagovoriti da me povede sa sobom, ali nije htjela. Imala je svoj vlastiti život.”

“Što mi možete reći o svojoj majci?”

“Ona je bila svetica. Tiha i mirna, uvijek nešto radeći. Ako nije bilo ničeg drugog za uraditi, plela je. Imala je nekoliko prijateljica koje su je posjećivale, ali ne kad bi otac bio kod kuće. Njemu se nije sviđalo da strane osobe dolaze u kuću. Bila je puna ljubavi, ali nije bila nježna.”

“Kako su se slagali vaši roditelji?”

“Rijetko su se jedno drugom obraćali. Nikad ih nisam vidio čak ni da se drže za ruku ili bilo što slično. Kad sam saznao kako djeca dolaze na svijet, nisam mogao povjerovati da su ikada zajedno spavali - znate što mislim?”

“Da, naravno. Dakle, u biti oni su jedno drugo ignorirali?”

“Manje-više. Znam da se moja majka voljela družiti i razgovarati, ali moj otac nije. Ona je bila neka vrsta mučenice, ali mislim da ga je voljela.”

“Kakav je bio vaš odnos s ocem?”

“Hladan i suzdržan. Mi praktički nismo uopće razgovarali ili se nečim zajedno bavili. On me jednostavno izbjegavao - zapravo, on je izbjegavao sve ljude.”

“A kakav je bio vaš odnos s majkom?”

“Ona je bila brižna prema meni, nje govala me kad sam bio bolestan. Ali zapravo nije bila nježna, nije pokazivala osjećaje. Mislim da me nikad nije zagrlila ili poljubila.”

“Jeste li vi više kao otac ili kao majka?”

Gosp. Green digao je pogled prema stropu i časak razmišljao. “Rekao bih da sam pomalo kao oboje - samotnan kao otac i marljiv kao majka. Ja sam uvijek nečim zaposlen. Osim svog posla, imam i plaćeni hobi - popravljam rabljene aute.”

“O tome bih htio saznati kasnije nešto više”, rekao sam. “Recite mi najprije nešto o vašoj sestri.”

“Oh, Diana. Bila je divlja, buntovna, druželjubiva, toliko različita od mene koliko je to uopće moguće. Ja sam bio poslušan, nastojao sam ugoditi roditeljima. Nijedno od njih nije moglo ništa učiniti s njom. I, kao što sam već rekao, ignorirala me. Ja sam bio dobar u školi a ona nije. Moja je majka željela da me sestra izvede, kako bih bio s njom i njezinim društvom, ali ona to nikad nije htjela učiniti. Bilo je dosta prepirki oko toga. Ja ionako nisam želio ići s njom. Ona je imala mnogo prijatelja, a ja sam obično imao samo jednog.”

“Možete li mi reći nešto više o tome kakvo ste bili dijete?”

“Mnogo sam se igrao sam. Pomagao sam oko kućnih poslova. Pisao svoje domaće zadaće. Nakon što sam jednom bio, nisam više želio ići na ljetno kampiranje. Bio sam neko vrijeme izviđač, a uvijek sam mnogo čitao. Još uvijek to činim. Bio sam uspješan u školi, bolji od sestre. Mnogo sam pomagao u kući, dok je Diana često izlazila. Često su vikali na nju i kažnjavali je, ali mene ne. Mislim da se ona stalno natjecala sa mnom.”

“Postoji li nešto što biste kod sebe željeli promijeniti, osim ovog što ujutro teško ustajete?”

“Pa,” rekao je klijent, “da i ne”. Uviđam da se razlikujem od drugih ljudi, da sam drugačiji i želio bih biti više druželjubiv. Ipak, smatram da sam uspješan i da se sa svime dobro nosim. Katkada se osjećam osamljeno i deprimirano i želio bih imati više prijatelja. Katkada čak pomislim da bih želio ući u brak i imati djecu.” Zastao je, udahnuo i nastavio: “Zapravo se osjećam uhvaćenim u vlastiti životni stil - način na koji živim - i ne znam kako iz toga izaći. Katkada se osjećam očajno, čak sam već pomišljao na samoubojstvo. Duboko sam osamljen. Još nikada u životu nikome nisam toliko govorio o sebi kao što to sada govorim vama. Zapravo nemam nikoga kome bih se mogao povjeriti. Čak i Jim i Mary, moji prijatelji, ni oni ne znaju mnogo o meni, a ne znam ni ja mnogo o njima.”

“Ima, dakle, više toga što vas zabrinjava, osim kašnjenja na posao?”

“Točno. Ne znam mnogo o terapiji, ali je li za mene prekasno da postanem više - eto, više kao drugi ljudi, normalniji? Ili sam osuđen da ostanem samotnjak cijeli život?”

“To je pitanje na koje se može odgovoriti u terapiji,” rekao sam.

“Pretpostavljam da je to na neki način glupo pitanje. Zaista bih želio znati što me pokreće. Mislite li da mi možete pomoći?”

“To morate vi sami prosuditi,” odgovorio sam. “Ja vam mogu obećati samo dvije stvari: sve što mi kažete bit će povjerljivo, tj. ostat će među nama i ja ću učiniti sve što mogu da vam pomognem. Ali ako zaključim da bi vam netko drugi mogao više pomoći, uputit ću vas toj osobi.”

Gospodin Green pogledao me u oči i upitao: “Ali što je s vama? Svidam li vam se?”

“Od ovog časa nadalje, jednostavno moram saznati više o vama”, dogovorio sam. “Ne želim unositi osjećaje u ovu situaciju. Mi se sada manje ili više procjenjujemo, uzimamo si mjeru kako bismo vidjeli možemo li zajedno raditi, a mene zanima samo da od vas dobijem što više informacija. Postoji li još nešto što bih trebao znati o vama?”

“Dakle, ja imam seksualne osjećaje prema ženama. Pretplaćen sam na nekoliko muških časopisa. Seksualno se sam zbrinjavam. Znaate što mislim?”

“Naravno. I time ćemo se pozabaviti kasnije i detaljnije ako želite. Još nešto?”

“Da, ima još nešto, ali se sramim o tome govoriti.”

Gospodin Green pogledao je prema stropu, razmišljajući o svojem priznanju. Pitao sam se što bi to moglo biti. Kad je počeo govoriti, bilo je očito da ga to o čemu će govoriti jako opterećuje.

“Vi ćete pomisliti da sam lud,” počeo je. “Svako malo zbog nečeg upadam u neku vrstu panike, a onda se pokaže da za tu paniku uopće nije bilo razloga. Ali te stvari koje zamišljam, toliko su stvarne... toliko stvarne.” Izgledalo je da nastoji zadržati kontrolu nad sobom. Dugo je šutio, a ja sam čekao da čujem što ga to muči.

Konačno je rekao: “Ja zamišljam katastrofe. One postaju stvarne i ja se tada čudno ponašam. I to radim ponovno i ponovno i ponovno. Ja ne učim iz iskustva: to se stalno iznova događa. Ja zamislim nešto, uvijek nešto strašno. Uvijek pretjerujem, bez obzira na to o čemu se radi. Katkada se toliko brinem da zbog toga ne mogu zaspati..” Opet je zašutio i ostao tako dugo vremena. Strpljivo sam čekao da vidim hoće li uslijediti još nešto.

Kada je gosp. Green počeo opet govoriti, rekao je: “Dajte da vam ispričam jedan primjer. Ja kupujem aute, popravljam ih i onda zarađujem preprodajući ih. Živim u maloj kući koja ima veliku grijanu garažu u koju mogu staviti četiri auta. Imam mnogo alata i strojeva, metalni strug i ostalu opremu. Pregledavam oglase o autima na prodaju, pa kad nađem model koji mi se sviđa nazovem vlasnika i dogovorim sastanak. Ako mi se auto sviđa, kupim ga, odvezem u svoju garažu i dotjeram. Tada ga preprodajem. I tako, kao što sam vam rekao, imam plaćeni hobi.

Prije godinu dana vidio sam jedan od automobila koji sam prodao ispred jednog auto-servisa. Počeo sam misliti da ga je žena koja ga je od mene kupila dovela tamo jer nešto nije bilo u redu s autom. Zaključio sam da se ona na mene ljuti; možda će me i tužiti ili naručiti nekog da me prebije jer sam joj prodao “mačka u vreći” - nešto takvo.

I tako sam počeo izbjegavati dio grada u kojem je živjela. To je dovelo do toga da sam uopće prestao odlaziti u grad, sve od straha da je ne sretnem. To je trajalo mjesecima. Nisam mogao spavati, stalno sam strepio. Čak sam razmišljao i o napuštanju posla, promjeni imena, odlasku u drugu državu. Jednog sam dana čekao u redu za kinokartu i netko me potapšao po ramenu. Okrenuo sam se. *To je bila ona!* Želio sam pobjeći, ali sam se svladao. Počela je govoriti o filmu, a onda sam je upitao za auto. Rekla je da je njime vrlo zadovoljna i da dobro ide.

Tada sam, ležerno koliko sam mogao, spomenuo da sam vidio njezin auto ispred jednog auto-servisa. Rekla mi je da ga nikad nije odvela na neki popravak

- cijelo ga je vrijeme vozila i uvijek je sve bilo u redu. Toliko mi je odlanulo da vam to uopće ne mogu opisati. Ali onda sam počeo zamišljati novu i još veću katastrofu. Nadam se da razumijete da su te katastrofe za mene stvarnije od stvarnosti.”

“Ja svakako mogu razumjeti takvo fantaziranje”, rekao sam. “Ali rekli ste da ste imali još fantazija?”

“Da, jednu za drugom; tako to ide već godinama. Evo još jednog primjera. Jedne godine nisam na vrijeme poslao svoju poreznu prijavu. Stalno sam to odgađao i počeo misliti da ću ako je pošaljem biti kažnjen ili čak uhapšen. Što sam duže čekao to sam postajao sigurniji da se sve više uvaljujem u nevolju... jednog će dana ili noći porezna uprava provaliti u moju kuću, uhapsiti me i podignuti protiv mene optužnicu. Mjesecima sam se time mučio. Konačno sam to ispričao Jimu, mom prijatelju. Najprije mi se smijao i rekao mi da nisam ništa loše učinio. Rekao mi je da mnogi ljudi propuste predati poreznu prijavu na vrijeme, pa da ih Uprava za kontrolu poreza zbog toga kazni samo novčanom kaznom. Ali ja mu nisam vjerovao. Konačno me, praktički, odvuкао u porezni ured, jer nisam htio otići sam. Bio sam siguran da će mi staviti lisice.”

“Što se dogodilo?”

“Žena s kojom sam razgovarao u poreznom uredu bila je zapravo vrlo ljubazna. Rekla mi je da mnogi ljudi zbog ovog ili onog razloga ne pošalju svoje prijave na vrijeme, pa da ću možda platiti neku malu kaznu, globu ili nešto takvo. Ali znate što se dogodilo? Ja sam dobio povrat poreza. Umjesto da me optuže i zatvore, dobio sam povrat novca. Kompanija mi je od plaće oduzela više nego što je trebalo. Što kažete na to?”

“Vi tako, dakle, sami sebe plašite stvarima koje nisu realne?”

“Čini se da je tako, ali one su za mene u to vrijeme vrlo stvarne. Vrlo stvarne, vrlo, vrlo stvarne. Zvuči li to ludo?”

“Ne više nego kad se djeca boje duhova i vražićaka koji žive u ormarima. Dobro, čini mi se da imam mnoštvo podataka o vama. Ima li još nešto što biste mi željeli reći ili me pitati?”

“Već se osjećam bolje što sam vam sve to rekao”, kazao je gosp. Green. “Ipak mislim da biste trebali pročitati izvještaj koji sam vam dao.”

“Doći ćemo do toga”, rekao sam. “Ali najprije bih želio znati postoji li još nešto što mislite da bih trebao znati o vama.”

“Moj posao traži da dajem naloge i upute predradnicima i mehaničarima koji izrađuju proizvode prema određenim specifikacijama. Ako počnu sa mnom o tome raspravljati, ja se obično zbog toga ne uzrujavam niti im se suprotstavljam. Osjećam da su snažniji od mene, iako sam im ja u tim stvarima nadređen. Ja ih se bojim. Događalo se čak da ja uradim ono što bi oni trebali, samo da izbjegnem

gužvu i uzrujavanje oko toga. Mislim da sam neka vrsta kukavice. U takvim se prilikama osjećam bezvrijedno. Duboko u sebi, ja se bojim drugih ljudi.”

“Bojite li se ovog časa bilo čega?”, pitao sam.

“Ne”, odgovorio je. “Ja sam ovog časa negdje između mojih nerazumnih fantazija. Kad konačno otkrijem kako sam se suludo ponašao, kao npr. kad sam u kinu sreo tu ženu ili poreznika, tada se osjećam sasvim dobro. Ali zabrinjava me moja mašta, moj rastući strah, moja nesposobnost da o tome s nekim razgovaram, moja nespremnost da nešto s tim u vezi učinim. Izgleda kao da se želim kuhati u vlastitom sosu.”

“Još nešto?”

“Imam jednu čudnu fobiju - strah od pasa. Ne, ne od pasa, već od laveža. Jako se uzrujam čak ako malo štene počne lajati. Idem tako ulicom i, eto, čujem psa kako laje - iako ga ne mogu vidjeti i znam da je privezan ili iza ograde - ja moram ili prijeći preko ceste ili se okrenuti i vratiti istim putem.”

“Kakvi su vaši snovi? Sanjate li često, imate li neki san koji se ponavlja?”

“Postoje dva sna koja stalno ponovno sanjam. Jedan je da sam upravo pao na jako važnom ispitu i da neću moći diplomirati. Toliko je stvaran, da kad se probudim moram samog sebe uvjeravati da to nije istina. Drugi je da sam negdje bez novaca i stana; katkada čak i bez odjeće, gol, jednostavno izgubljen.

Oh, prije nekoliko godina imao sam najčudniji san u svom životu. Da biste ga razumjeli, morate znati da ja uopće nemam sluha. Ja volim glazbu, ali nikad nisam mogao naučiti svirati neki instrument. U tom snu bio sam u operi. Mislim da sam bio sam. I - sada dolazi taj čudni dio - čuo sam prelijepu glazbu i kad sam se probudio bio sam ljut jer sam je i dalje želio slušati. Ono što je smiješno u tom snu jest da ja nikad ne sanjam zvukove, a zasigurno ne glazbu.”

“Razgovarat ćemo o vašim snovima kasnije, ali sad bih želio nešto čuti o vašem najranijem sjećanju.”

“Moje prvo sjećanje?... Da, postoji jedno koje mi povremeno pada na pamet. Mislim da je to bilo negdje oko treće godine. Stajao sam na krovu stambene zgrade u kojoj smo živjeli, gledajući dolje na ulicu. Bio sam s majkom, koja je čekala da se pojavi moj otac. Konačno ga je ugledala i pokazala mi ga, govoreći kako on nešto nosi, a ona se nada da je to sladoled.”

“Možete li mi reći nešto više o tom vašem prvom sjećanju?”

“Pa, ja nisam mogao vidjeti oca, pretpostavljam stoga što sam kratkovidan. Vidite da nosim očale. Sjećam se kako sam mislio da je krasno što ga ona može vidjeti. Sjećam se i kako sam se nadao da će moj otac donijeti sladoled, jer ga je ona poželjela.”

Gosp. Green je izgledao kao da će se rasplakati kad je rekao: “Došao sam ovamo jer je moj pretpostavljeni predložio da odem liječniku, a taj je onda sugerirao da odem psihoterapeutu. To je sve bilo zbog mog zakašnjavanja na posao, ali postoji mnoštvo stvari koje me muče. Smatram da nisam uspio u životu: živim kao pustinjak, nemam pravih prijatelja, nemam prijateljica, ne postoji mogućnost da se skrasim, oženim i imam djecu; bojim se pasa koji laju; moje maštarije postaju pretjerano stvarne. Mislite li da za mene ima nade?”

“Da, uvijek ima nade. Ljudi se *moгу* promijeniti i psihoterapija može pomoći. Hoće li biti tako i u vašem slučaju, zaista ovaj čas ne znam. Ali pogledaj-mo što se nalazi u ovoj omotnici koju ste mi dali. Ova tvrtka za industrijsku psihologiju zaista je na dobrom glasu. Kako to da su vas oni procjenjivali?”

“Pa moja je kompanija odlučila da svaka osoba koja radi na određenoj organizacijskoj razini i za to dobiva određenu količinu novaca mora biti ispitana s obzirom na njezin upravljački potencijal. To je bilo provedeno ovako: prvo, svi na koje se taj zahtjev odnosio morali su ga dobrovoljno prihvatiti. Bilo nam je predloženo da se podvrgnemo tom ispitivanju bez obzira na to želimo li postati menadžeri ili ne, ali to od nas nisu zahtijevali. Izvješće s tog ispitivanja bilo je upućeno osobno nama, a ne našoj tvrtki. Jedino što je tvrtka trebala saznati bilo je može li nas smatrati potencijalnim menadžerima ili ne. Tvrtka će tada odlučiti koje će namještenike poslati na daljnju izobrazbu. Ja nisam želio biti menadžer, ali sam želio da me se ispita, pa sam prošao kroz taj trodnevni program. Primijenili su različite vrste testova, imali smo stresni intervju, igranje uloga, sesije za povećavanje osjetljivosti i tome slično. Na kraju sam dobio taj povjerljivi izvještaj, za koji su mi obećali da će biti upućen samo meni. Želio bih da ga pročitate. Rečeno nam je da ako odemo nekom terapeutu, kao što sam ja to sada učinio, psihološka tvrtka će mu dati potpune informacije - pristup testovnim rezultatima i tome slično.”

Izvadio sam iz omotnice dva lista papira s memorandumom psihološke tvrtke i imenom psihologa koji je napisao izvještaj. Brzo sam ih pročitao, dok je gospodin Green čekao.

POVJERLJIVO IZVJEŠĆE O D.B.G.-u

Ovaj je izvještaj napisan na zahtjev industrijske organizacije koja će od nas dobiti preporuku ovisno o našoj procjeni upravljačkog potencijala gore navedenog namještenika, identificiranog samo inicijalima. Poslodavac neće o posloprimcu dobiti nikakve druge informacije. Ovaj se izvještaj predaje D.B.G.-u, procjenjivanoj osobi. Nisu učinjene niti pohranjene kopije ovog izvještaja. Naše je pravilo da o izvještaju ne raspravljamo s D.B.G.-om niti mu pružamo neke dodatne informacije o postupku procjenjivanja. Međutim, svaka osoba koja posjeduje stručnu licencu za pomagački rad u ovoj državi može dobiti, uz pismenu

dozvolu D.B.G.-a, kopije dokumenata vezanih uz izvještaj, uključujući i rezultate u objektivnim testovima, projektnim postupcima itd., unutar godine dana od datuma navedenog u izvješću. Nakon tog datuma, svi će ti materijali biti uništeni.

U vrijeme ove evaluacije D.B.G. je odrasli muškarac koji izjavljuje da je dobrog tjelesnog zdravlja, ne uzima lijekove, umjereno pije alkoholna pića i ne puši. Diplomirani je inženjer, a polazio je u svom području i dodatne obrazovne tečajeve. Završio je osnovnu i srednju školu, te koledž u uobičajenom vremenu i zaposlio se kod svog sadašnjeg poslodavca odmah nakon diplomiranja. Zaposlenje je dobio uz pomoć svog oca, koji je za tu kompaniju radio mnogo godina.

Napredovao je unutar svoje specijalnosti, te se smatra dobrim namještenikom na kojeg se može osloniti. Njegov neposredni pretpostavljeni izjavljuje da D.B.G. često kasni na posao, ali to ne smatra problemom s obzirom na prirodu njegova posla i njegovu sklonost da ostaje bez naknade raditi i po završetku radnog vremena. Pretpostavljeni, koji namjerava uskoro otići u mirovinu, ipak smatra da bi D.B.G. mogao zbog svog zakašnjavanja imati teškoća s novim pretpostavljenim. Nismo istraživali razloge tog ponašanja.

D.B.G. je izjavio da nije zainteresiran za upravljački posao. Ovom je ispitivanju pristupio kako bi saznao nešto više o sebi. Utvrdili smo da je relativno neambiciozan, barem što se tiče daljnjeg napredovanja u kompaniji za koju radi. Namjerava ostati u toj kompaniji, gdje radi već 17 godina, do svog umirovljenja.

U razgovoru s drugima o D.B.G.-u, što je dio našeg uobičajenog postupka, saznali smo da ga smatraju osebjnim. Iz onog što smo saznali, to se mišljenje temelji na prvom mjestu na ovim činjenicama: u samoj tvrtki nema bliskih suradnika; obično ruča sam, često donoseći hranu od kuće; ne sudjeluje često u piknicima i domjencima koje kompanija organizira; ne druži se ni sa kim s posla, niti na poslu, niti izvan njega.

Nikad nije bio službeno ukoren (osim savjeta u vezi s njegovim kašnjenjem), a oko sebe održava zaštitni oklop. U razgovoru s ovim procjenjivačem D.B.G. je iscrpno odgovarao na sva pitanja, malo što dodavao dobrovoljno, pri čemu nije djelovao neprijateljski ili tjeskobno. Čini se da ima mnogo samokontrole. Ukratko, njegov je odnos s procjenjivačem bio formalan i neutralan.

Rezultati testova

Inteligencija. Na temelju rezultata na dva testa opće mentalne sposobnosti, grupnog i individualnog, nalazi se u najvišem decilu normi za odrasle muškarce. Dobro uspijeva i verbalnom i neverbalnom području.

Interesi. Testom profesionalnih interesa utvrđeno je zanimanje za rad s ljudima, naročito prodaju. Budući da je ovaj nalaz u izrazitoj suprotnosti s njegovim obrazovanjem i preferencijama koje sam navodi, primijenjen je još jedan test interesa, s istim rezultatom. Postoji i interes za mehaničarske poslove.

Ličnost. Na temelju upitnika, testa ličnosti s odgovorima višestrukog izbora, ništa se značajno ne ističe, a isto vrijedi i za projektivni test. Njegovi su rezultati jasno unutar granica normalnosti, a u projektivnom testu upućuju na značajan stupanj kreativnosti i mašte. U razgovorima izjavljuje da nema umjetničkih ili kreativnih sposobnosti, te se ne bavi pisanjem ili slikanjem.

Aktivnosti u slobodno vrijeme. Većinu svog slobodnog vremena provodi popravljajući i dotjerujući automobile. Kupuje aute i onda ih preprodaje. Pomalo peca i mnogo hoda. Za vrijeme godišnjeg odmora mnogo pješači, a bio je i na nekim putovanjima brodom.

Sažetak

Sve u svemu DBG je samodostatna osoba iznadprosječne inteligencije, unutar očekivanih ograničenja njegova zanimanja, čovjek s kreativnim i socijalnim potencijalom koji se, čini se, dobro utvrdio na mjestu za koje je obrazovan. S obzirom na njegove samotne navike mogao bi imati koristi od individualnog savjetovanja. Ne preporuča se za dodatno obrazovanje u upravljačkim poslovima.

Neil D. Griffin, dr.sc.

Stavio sam izvještaj na stol i rekao: “Čini se zaista iscrpnim i dobro sročeni. Što sad? Ima li nešto o čemu biste željeli razgovarati?”

“Mislim da se sve dosta dobro uklapa, ali se pitam što znači tvrdnja da me zanima prodaja. Nikad u životu nisam nešto prodao i baš mi se zamisao o prodaji i ne sviđa”.

“Sve što mogu reći o tome jest da ste očito na pitanja u testu interesa dali odgovore koje bi dao uspješan trgovac. Možda biste se time mogli detaljnije kasnije pozabaviti. Ima li još nešto, prije nego što raspravimo želite li početi terapiju kod mene ili ne?”

“Da... možete li mi nešto reći o terapiji?”

“Hoću, ali ne danas; danas nemamo više vremena. Javit ću vam se sutra, pa ćemo tada donijeti konačnu odluku s kim ćete raditi. Tada se može utvrditi i raspored sastanaka, dani i sat kada ćete dolaziti, kako često, pa pitanja osiguranja, plaćanja terapije itd. U redu?”

“Dobro”, rekao je gosp. Green. “Čekat ću vaš poziv.”